KARLSKRONA KOMMUN

Strategi för gatubelysning i Karlskrona kommun

Dokumenttyp:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2027-11-19 § X
Gäller för:	Karlskrona kommun
Ansvar för revidering:	Avdelningschef gata/park
Giltighetstid:	2027-01-01 – 2030-12-31
Ersätter:	Ny

KARLSKRONA KOMMUN

Bakgrund och syfte **2**
Inriktning för kommunal gatubelysning **3**
Prioriteringsgrunder **4**
Miljö och energi **4**
Nyanläggning och övertagande **4**
Omplacering och förändring **5**
Drift, underhåll och reinvestering **5**
Mandat och ansvar **6**

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se

KARLSKRONA KOMMUN

Bakgrund och syfte

Gatubelysningen är en grundläggande del av den kommunala infrastrukturen och bidrar till trygghet, tillgänglighet och trafiksäkerhet i hela kommunen – från centralorten till kommunens mindre samhällen.

Grundregeln i Sverige är att respektive väghållare ansvarar för belysning på sin väg. Som huvudprincip för gatubelysning gäller att:

- en kommun ansvarar längs egna vägar, det vill säga där kommunen är huvudman.
- på det enskilda vägnätet är respektive vägförening/väghållare ansvarig.
- på det statliga vägnätet är Trafikverket ansvarig.

Karlskrona kommuns offentliga gatubelysning omfattar för närvarande drygt 15 000 belysningspunkter. Drygt hälften av dessa finns längs kommunal väg i centralorten Karlskrona, det vill säga där kommun är huvudman för vägarna, och därmed även för belysningen. Resterande kommunal belysning finns längs vägar där kommunen inte är huvudman – det vill säga längs enskilda vägar, samt till viss del längs statliga vägar, i såväl tätort som i och utanför småort.

Stora delar av Karlskrona kommuns belysningsanläggningar har passerat sin tekniska livslängd. Under kommande år behöver upprustning, optimering och energieffektivisering ske. Samtidigt behöver frågor om prioriteringar, reinvesteringar och framtida planering hanteras strukturerat och hållbart. Karlskrona kommun behöver därför ett tydligt och långsiktigt förhållningssätt till gatubelysning.

Strategin syftar till att vara ett stöd och en vägledning för berörda förvaltningar och anger kommunfullmäktiges långsiktiga viljeinriktning för hur gatubelysning ska prioriteras, utvecklas och förvaltas inom Karlskrona kommun. Strategin ska bidra till att kommunens åtgärder genomförs utifrån ett tydligt allmänintresse och med långsiktig ekonomisk hållbarhet samtidigt som hänsyn tas till trygghet, trafiksäkerhet, tillgänglighet, miljö och energiförbrukning.

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Strategin är ett övergripande styrdokument och reglerar inte tekniska detaljer eller enskilda åtgärder. Strategin kompletteras med anvisningar, planeringsunderlag och tekniska beskrivningar på nämnds- och förvaltningsnivå.

Inriktning för kommunal gatubelysning

Karlskrona kommun har alltid ansvaret för belysning på egna vägar (vägar med kommunalt huvudmannaskap).

Längs enskilda vägar i kommunens tätorter är Karlskrona kommun idag huvudman för majoriteten av belysningen. I ett mindre antal områden i tätort ligger huvudmannaskapet för belysningen hos väghållaren eller i en egen förening. Utmed statliga vägar (Trafikverkets) i tätorterna är belysningen i flera fall kommunal. Inriktningen för tätort är att behålla dagens fördelning, där kommunen tar ett fortsatt ansvar för existerande omfattning kommunal belysning längs enskilda vägar och Trafikverkets vägar.

Längs enskilda och statliga vägar i småort och därutanför ska behovet av kommunal belysning bedömas utifrån särskilda kriterier. Att arbeta med kriterier för att prioritera belysning medför att belysningen kan behållas där den anses viktigast. För småorter och platser utanför dessa kan strategin innebära viss avveckling eller omprioritering av kommunal belysning. Avveckling ska som huvudregel inte ske innan belysningen är uttjänt. Detta gäller längs enskilda vägar såväl som längs statlig väg (Trafikverkets). Eventuell avveckling ska inte främst syfta till ett minskat totalt innehav utan till en ändamålsenligt placerad belysning utifrån fastställda kriterier.

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Prioriteringsgrunder

Vid bedömning av vilka vägsträckor eller platser som ska belysas ska följande särskilt prioriteras:

- Skolvägar
- Gång- och cykelpassager
- Busshållplatser och kollektivtrafikpunkter
- Centrala stråk och miljöer där många oskyddade trafikanter rör sig
- Platser där tillgänglighet och trygghet särskilt behöver stärkas

Vidare konkretisering av prioriteringsgrunder och vad som gäller för belysning i och utanför småort beskrivs i en särskild belysningsanvisning vilken beslutas av ansvarig nämnd.

Miljö och energi

Kommunen ska arbeta för att minska energianvändning och miljö- och naturpåverkan från gatubelysningen. Belysningen ska utformas så att ljuset riktas till de ytor där behov finns och så att påverkan på boendemiljö, naturmiljö och djurliv begränsas. För beslut om belysning i känsliga miljöer ska särskild hänsyn tas till effekter av ljusföroreningar och påverkan på ekologiska värden.

Smarta styrsystem, dimring och andra behovsanpassade lösningar ska användas där detta bedöms stärka balansen mellan trygghet, funktion, energi och ekonomi.

Nyanläggning och övertagande

Nyanläggning av gatubelysning ska endast ske där kommunen bedömer att ett tydligt allmänt behov föreligger och där åtgärden är förenlig med denna strategi.

Vid nyanläggning och större ombyggnad ska kommunens tekniska standard tillämpas och Trafikverkets krav och råd i Vägars och gators utformning (VGU) utgöra grund för utformningen.

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Nyanläggning ska betraktas som ett nytt långsiktigt kommunalt åtagande och ska därför föregås av bedömning av behov, miljö- och naturpåverkan, investeringskostnad, framtida drift- och underhållskostnader samt konsekvenser för kommunens samlade anläggningsansvar.

Karlskrona kommun ska som huvudregel inte överta äldre, bristfälliga eller sammanbyggda belysningsanläggningar från nätägare, samfälligheter, vägföreningar eller andra externa aktörer, oaktat om de ligger inom kommunens utpekade ansvarsområden. Undantag kan endast prövas om anläggningen uppfyller kommunens tekniska, dokumentationsmässiga, juridiska och ekonomiska krav och kan övertas utan betydande ökning av underhållsskuld eller framtida kostnader.

Omplacering och förändring

I fall där belysning inte längre bedöms vara ändamålsenlig, säker eller långsiktigt hållbar ska kommunen besluta om ombyggnad, omplacering eller avveckling. Besluten ska grundas på en samlad bedömning av säkerhet, trygghet, tillgänglighet och långsiktig hållbarhet.

Vid rasering eller demontering av belysning ska kommunen om möjligt klargöra huruvida ersättning ska göras innan befintlig belysning tas bort. Om belysningen ska ersättas ska övergångstiden mellan demontering och nyetablering hållas så kort som möjlig.

Drift, underhåll och reinvestering

Drift, underhåll och reinvestering ska planeras så att kommunen successivt kan minska risker, underhållsskuld och framtida kostnadsökningar. Åtgärder ska prioriteras utifrån säkerhet, funktion, ekonomi och långsiktig hållbarhet.

Kommunens belysningsanläggningar ska leva upp till ellagstiftningens krav. Anläggningen ska i sig vara säker för både allmänhet och personal och arbeten ska utföras i enlighet med lämplig branschstandard i syfte att uppfylla regler i såväl ellagstiftningen som arbetsmiljölagen.

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Dokumentation är en förutsättning för elsäkerhet, effektiv drift och långsiktig investeringsplanering och alla kommunala belysningsanläggningar ska dokumenteras. Kommunens dokumentation av stolpar, armaturer, skåp, kablage, mätpunkter och övriga anläggningsdelar ska vara digital.

Mandat och ansvar

Kommunfullmäktige fastställer den övergripande strategiska inriktningen. Ansvarig nämnd och förvaltning ansvarar för tillämpning, prioritering och genomförande inom ramen för gällande lagstiftning, budget och beslutade styrdokument.

Inom ramen för strategins inriktning och prioriteringsgrunder ges ansvarig nämnd och förvaltning, utifrån gällande lagstiftning och budget, mandat att:

- Prioritera var gatubelysning ska finnas, utvecklas eller förstärkas
- Avstå från nyanläggning där ett tydligt allmänt behov inte föreligger
- Besluta om ombyggnad, omplacering eller avveckling av gatubelysning som inte bedöms vara ändamålsenlig eller långsiktigt hållbar
- Pröva och besluta om eventuellt övertagande av befintliga belysningsanläggningar från externa aktörer
- Besluta om anvisningar för belysning

Postadress
371 83 Karlskrona

Besöksadress
Östra Köpmansgatan 1 A

Telefon
0455 30 30 00

e-post
karlskrona.kommun@karlskrona.se